

Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor

Cuprins

1. Entitățile raportoare și alte persoane vizate de lege.....	5
2. Beneficiarului real al persoanelor juridice sau al altei entități.....	10
2.1. Determinarea beneficiarului real.....	10
2.2. Elementele de identificare ale beneficiarilor reali.....	13
2.3. Informații privind beneficiarul real.....	15
2.4. Obligația de declarare a beneficiarului real.....	16
3. Măsuri de cunoaștere a clientelei.....	18
3.1. Obligații cu caracter general.....	18
3.2. Măsuri standard de cunoaștere a clientelei.....	21
3.3. Măsuri simplificate de cunoaștere a clientelei.....	23
3.4. Măsuri suplimentare de cunoaștere a clientelei.....	25
3.5. Execuția de către terți.....	28
3.6. Păstrarea documentelor.....	29
4. Persoanele desemnate cu responsabilități în aplicarea Legii nr. 129/2019.....	31
5. Raportările către Oficiul Național de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor.....	34
5.1. Raportul pentru tranzacții suspecte.....	34
5.2. Raportarea tranzacțiilor care nu prezintă indicatori de suspiciune.....	41
5.3. Reguli privind raportarea.....	43

6. Stabilirea politicilor, normelor interne, mecanismelor de control intern și a procedurilor de administrare a riscurilor de spălare a banilor.....	45
6.1. Politici, norme interne și pregătirea personalului.....	45
6.2. Obligația de evaluare a riscurilor.....	48
6.3. Organele de supraveghere și control.....	49
7. Contravenții, amenzi și alte sancțiuni.....	52
7.1. Contravenții și amenzi.....	52
7.2. Sancțiuni complementare și alte măsuri.....	77
7.3. Infrațiuni și pedepse.....	80

Prevenirea și Combatere a Spălării Banilor

La data de 21 iulie 2019 a intrat în vigoare noua reglementare în materia prevenirii și combaterii spălării banilor care aduce importante modificări legislației deja existente instituind noi obligații, proceduri și sancțiuni unui spectru larg de persoane alături de infracțiuni noi cu pedepse consistente.

De prevederile Legii nr. 129/2019 sunt afectate toate societățile înregistrate la Registrul Comerțului care vor avea și alte declarații de depus sub sancțiunea amenzii de până la 10.000 lei sau chiar a dizolvării. **Noul act normativ vizează toate profesiile liberale** instituindu-le reguli noi de urmat, proceduri de elaborat, obligații declarative, dar și perspectiva unor amenzi de 150.000 lei la care se poate adăuga pentru persoanele juridice un plus de 10% din veniturile totale raportate la perioada fiscală încheiată. Desigur, în cazul instituțiilor financiare și pentru fapte grave amenda poate ajunge și la 5.000.000 lei.

Sancțiunile, printre cele mai mari din legislația românească se alătură definirii unui număr însemnat de infracțiuni alături de pedepse însemnate. Sancțiunile complementare pot consta în confiscarea unor sume, retragerea avizelor sau autorizațiilor, blocarea conturilor, închiderea unor sucursale sau alte sedii secundare și chiar informarea publicului asupra identității persoanei contraveniente și a faptei săvârșite.

Din perspectiva termenului de intrare în vigoare a componentei ce conține obligațiile ce revin entităților raportoare în conformitate cu noul act normativ acesta este 17 ianuarie 2020, la împlinirea termenului de 180 de zile de la data intrării în vigoare a acesteia.

Pentru noile reglementări privind combaterea spălării banilor acest termen pentru desemnarea persoanei cu responsabilități în aplicarea legii desigur, dar și pentru primele raportări este doar un mic prim pas în sfera obligațiilor multiple din acest domeniu.

Procedura de cunoaștere a clientelei, de notificare a Oficiului, de păstrare a documentelor ori Declarația anuală privind beneficiarul real sunt doar câteva dintre obligațiile care rămân după data de 17 ianuarie și atrag sancțiuni semnificative.

Acest climat de schimbare și nesiguranță indus de volumul mare de informații al noii reglementări la care se vor adăuga alte norme de aplicare este cu atât mai preocupant cu cât unele dintre obligații nu pot fi considerate îndeplinite decât printr-o permanentă conduită adaptată cerințelor noii legi. Siguranța lipsei de expunere la amenzi ruinătoare pentru multe persoane sau societăți nu este obținută prin îndeplinirea simplă a unei cerințe, ci sunt impuse proceduri și evaluări pe care fiecare trebuie să le creeze. Aceste obiective se pot realiza după o alocare semnificativă de timp și costuri și vor reprezenta puncte slabe în fața autorităților dacă nu li se acordă atenție sporită.

Din această perspectivă, lucrarea de față vă asigură nu numai cunoașterea accesibilă a informațiilor relevante pentru fiecare categorie de persoane vizate de obligațiile stabilite de noua reglementare, dar va permite parcurgerea facilă, pas cu pas, a procedurilor necesare punerii la adăpost de sancțiunile drastice ale acesteia. Lucrarea va permite obținerea unor importante economii deoarece va diminua sau chiar elimina necesitatea utilizării serviciilor unor furnizori externi de asigurare a conformării la lege, servicii costisitoare pentru orice organizație sau persoană și va putea asigura o protecție sporită deoarece procedurile create vor putea fi particularizate, adaptate necesităților concrete fără a permite administrației să le considere formale ori inadecvate.

Numai în anul 2020 au intervenit 7 modificări privind obligațiile în materia combaterii spălării banilor reglementate de Legea 129/2019. Nu mai puțin de 5 ordonanțe de urgență și două legi au adus modificări, clarificări ori prorogări de termene alături de proceduri diferite de comunicare a informațiilor solicitate prin lege,

OUG nr. 111/2020 intrată în vigoare în iulie aduce semnificative modificări în ceea ce privește beneficiarul real, definirea operațiunilor care au legătură între ele, completări în ceea ce privește entitățile raportoare. Sunt restranse o serie de obligații privind declararea beneficiarului real la nivelul societăților înființate în baza Legii 31/1990

Un exemplu concret al multiplelor modificări este reprezentat de definirea activităților din domeniul contabilității, consultanței fiscale și de afaceri cu alte categorii. Astfel, pe lângă auditorii, experții contabili și contabilii autorizați, evaluatorii autorizați, consultanții fiscali, persoanele care acordă consultanță financiară, de afaceri sau contabilă, sunt adăugate și alte

persoane care se angajează să furnizeze, direct sau prin intermediul altor persoane cu care persoana respectivă este afiliată, ajutor material, asistență sau consiliere cu privire la aspectele fiscale, financiare, ca activitate economică sau profesională principală.

Noi obligații sunt stabilite tuturor acestor categorii profesionale ca de altfel tuturor entităților raportoare. Aceste vor avea și obligația de a obține o dovadă a înregistrării beneficiarilor reali sau informații din registrele centrale ale beneficiarilor reali ori de câte ori încep o nouă relație de afaceri cu persoane care sunt supuse obligației înregistrării informațiilor privind beneficiarul real.

Un alt exemplu este reprezentat de restrângerea sferei de persoane obligate în calitate de entități raportoare la celelalte persoane care au calitatea de profesioniști în legătură cu tranzacțiile în numerar în limită minimă de 10.000 euro doar în cazul vânzării de bunuri nu și în ce privește furnizorii de servicii. În schimb, au fost adăugate alte persoane obligate să raporteze Oficiului. Un exemplu în acest sens este reprezentat de persoanele care comercializează opere de artă sau care acționează ca intermediari în comerțul de opere de artă, inclusiv atunci când această activitate este desfășurată de galerii de artă și case de licitații, în cazul în care valoarea tranzacției sau a unei serii de tranzacții legate între ele reprezintă echivalentul în lei a 10.000 euro sau mai mult;

Au fost realizate modificări menite să corecteze aspecte de ordin practic, dar și corelări în ceea ce privește plafonul de raportare. Astfel a fost diminuat de la 15.000 euro la 10.000 în cazul instituțiilor de credit și instituțiile financiare privind transferurile externe în și din conturi, în lei sau în valută. În toate cazurile antitățile raportoare trebuie să analizeze plafonul inclusiv din perspectiva operațiunilor care au o legătură între ele.

Au fost introduse și noi situații în care trebuie aplicate măsurile standard de cunoaștere a clienței cum este cea în care există îndoeli privind veridicitatea sau suficiența informațiilor de identificare deja deținute despre client sau beneficiarul real.

Deosebit de importantă este eliminarea obligației de comunicare a persoanei desemnate cu aplicarea Legii 129/2019 către Oficiu aceasta fiind o procedură extrem de complexă.

Se introduce ca obligație la nivelul politicilor de raportare și a normelor interne care se întocmesc termenul în care elementele comune ale operațiunilor care au o legătură între ele prezintă relevanță, precum și orice alte scenarii ce ar putea da naștere unor tranzacții legate între ele. Este deosebit de important pentru că pot fi eliminate riscurile în raport cu organele de control în condițiile faptului că fiecare entitate raportoare își poate stabili singură intervalul de timp în care spre exemplu plafonul de 10.000 este depășit.

Ca urmare a modificărilor introduse de OUG nr. 11/2020 A.N.A.F. organizează și operaționalizează Registrul central electronic pentru conturi de plăți și conturi bancare identificate prin IBAN. Registrul permite identificarea tuturor persoanelor fizice sau juridice care dețin sau controlează conturi de plăți și conturi bancare identificate prin IBAN, sau casete de valori deținute la o instituție de credit de pe teritoriul României.

Pe lângă mai multe amânări ale termenului de depunere a declarației efectuate prin OUG nr. 29/2020, OUG nr. 70/2020, au intervenit și modificări procedurale privind depunerea declarației adoptate prin Legea nr. 208/2020 privind modificarea și completarea unor acte normative.

Toate aceste modificări actualizează permanent lucrarea asigurând conectarea permanentă a informațiilor la cele mai actuale informații din domeniul combaterii spălării banilor.

1. Entitățile raportoare și alte persoane vizate de lege

Primul pas în asigurarea conformării la noul cadru legislativ este identificarea precisă a fiecărei persoane fizice și juridice în sfera entităților raportoare. Deși enumerarea a devenit deja familiară pentru persoanele care au manifestat deja interes asupra acestui domeniu este totuși necesară enumerarea ei în structura aflată în cadrul art. 5 din lege pentru a detalia sfera de cuprindere pentru fiecare entitate, termen mai general, decât cel care vizează exclusiv persoanele fizice și juridice. O parte din termenii utilizați în cadrul enumerării își au propria definiție în cadrul art. 2 din lege.

Componenta referitoare la beneficiarul real din structura Legii nr. 129/2019 a fost considerabil modificată prin OUG nr. nr. 111/2020. Așadar, intră sub incidența prezentei legi următoarele entități raportoare:

a) instituțiile de credit persoane juridice române și sucursalele instituțiilor de credit persoane juridice străine;

Conform art. 2 lit. f) instituție de credit înseamnă o instituție astfel cum este definită la art. 4 alin. (1) pct. 1) din Regulamentul (UE) nr. 575/2013 privind cerințele prudențiale pentru instituțiile de credit și societățile de investiții și de modificare a Regulamentului (UE) nr. 648/2012, inclusiv sucursalele situate într-un stat membru ale unei astfel de instituții, indiferent dacă sediul central este situat într-un stat membru sau într-un stat terț;

b) instituțiile financiare persoane juridice române și sucursalele instituțiilor financiare persoane juridice străine;

Detalierea acestei categorii de entități raportoare este mai amplă, regăsindu-se la art. 2 lit. g) din lege și se realizează printr-o enumerare amănunțită:

- 1.** întreprinderea, alta decât o instituție de credit, care efectuează una sau mai multe dintre activitățile enumerate la art. 18 alin. (1) lit. b)-1), n) și OUG nr. 99/2006 privind instituțiile de credit și adecvarea capitalului, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 227/2007, cu modificările și completările ulterioare, inclusiv furnizorii de servicii poștale care prestează servicii de plată, entitățile specializate care desfășoară activități de schimb valutar pentru persoane fizice, organizate sub forma caselor de schimb valutar, și entitățile care dețin în administrare structuri de primire turistice cu funcțiuni de cazare turistică și desfășoară operațiuni de cumpărare de valute de la persoane fizice;
- 2.** asigurătorii, asigurătorii compozit, asigurătorii captivi, asigurătorii micști, reasigurătorii, astfel cum sunt definiți la art. 1 alin. (2) din Legea nr. 237/2015 privind autorizarea și supravegherea activității de asigurare și reasigurare, cu modificările și completările ulterioare, și intermediarii de asigurări și/sau reasigurări, astfel cum sunt definiți la art. 3 alin. (1) pct. 11 și 13 din Legea nr. 236/2018 privind distribuția de asigurări, cu completările ulterioare, cu excepția intermediarilor secundari, astfel cum sunt definiți la art. 3 pct. 16 din Legea nr. 236/2018, cu completările ulterioare;
- 3.** depozitarii centrali, administratorii de fonduri alternative de investiții, contrapărțile centrale, societățile de servicii de investiții financiare și alte entități autorizate în baza legislației naționale în vederea prestării serviciilor și activităților de investiții, societățile de administrare a investițiilor, societățile de investiții, entitățile care administrează un loc de tranzacționare, Fondul de compensare a investitorilor, așa cum sunt definiți potrivit prevederilor legale;
- 4.** administratorii de fonduri de pensii private în nume propriu și pentru fondurile de pensii private pe care le administrează;
- 5.** sucursale situate într-un stat membru ale instituțiilor financiare prevăzute la pct. 1-4, indiferent dacă sediile lor reale sunt situate într-un stat membru sau într-un stat terț;
- 6.** o întreprindere de investiții astfel cum este definită în Legislația națională privind piețele de instrumente financiare;
- 7.** un organism de plasament colectiv care își comercializează unitățile sau acțiunile;

c) administratorii de fonduri de pensii private, în nume propriu și pentru fondurile de pensii private pe care le administrează, cu excepția caselor de pensii ocupaționale profesionale;

d) furnizorii de servicii de jocuri de noroc;

Potrivit art. 2 lit. p), servicii de jocuri de noroc înseamnă orice serviciu care presupune o miză cu valoare monetară în jocuri de noroc, inclusiv în cele cu un element de abilitate, cum ar fi loteriile, jocurile de cazinou, jocurile de poker și pariurile, furnizate într-un sediu fizic sau prin orice fel de mijloace la distanță, pe cale electronică sau cu ajutorul oricărui alt tip de tehnologii care facilitează comunicarea și la solicitarea individuală a destinatarului serviciilor, care presupun licențierea de către Oficiul Național pentru Jocuri de Noroc;;

e) auditorii, experții contabili și contabilii autorizați, cenzorii, persoanele care acordă consultanță fiscală, financiară, de afaceri sau contabilă și alte persoane;

În cadrul acestei categorii trebuie subliniat că se plasează nu doar profesiile reglementate prin legile speciale care le organizează, dar și alte activități care nu impun astfel de rigori. Sunt astfel incluse în aceeași categorie de entități raportoare și cele care furnizează astfel de servicii.

Atragem atenția asupra acestui fapt deoarece multe societăți constituite în baza Legii nr. 31/1990 au adăugat printre obiectele de activitate și consultanța de afaceri, spre exemplu. OUG nr.

111/2020 adaugă în lista persoanelor care au calitatea de entitate raportoare și alte persoane care se angajează să furnizeze, direct sau prin intermediul altor persoane cu care persoana respectivă este afiliată, ajutor material, asistență sau consiliere cu privire la aspectele fiscale, financiare, ca activitate economică sau profesională principală. Desigur, obligația acestora intervine odată cu intrarea în vigoare a actului normativ care a introdus-o, respectiv 15 iulie 2020.

f) notarii publici, avocații, executorii judecătorești și alte persoane care exercită profesii juridice liberale, în cazul în care acordă asistență pentru întocmirea sau perfectarea de operațiuni pentru clienții lor privind cumpărarea, ori vânzarea de bunuri imobile, acțiuni sau părți sociale ori elemente ale fondului de comerț, administrarea instrumentelor financiare, valorilor mobiliare sau a altor bunuri ale clienților, operațiuni sau tranzacții

care implică o sumă de bani sau un transfer de proprietate, constituirea sau administrarea de conturi bancare, de economii ori de instrumente financiare, organizarea procesului de subscriere a aporturilor necesare constituirii, funcționării sau administrării unei societăți; constituirea, administrarea ori conducerea unor astfel de societăți, organismelor de plasament colectiv în valori mobiliare sau a altor structuri similare, precum și în cazul în care participă în numele sau pentru clienții lor în orice operațiune cu caracter financiar ori vizând bunuri imobile crearea, funcționarea sau administrarea de fiducii, societăți, fundații sau structuri similare ;

g) furnizorii de servicii pentru societăți sau fiducii, alții decât cei prevăzuți la lit. e) și f);

Această categorie de entități raportoare necesită de asemenea o analiză detaliată din perspectiva definiției speciale cuprinse la art. 2 lit. 1). Mai întâi trebuie subliniat că textul se referă la toate tipurile de societăți nu numai cele înființate în baza Legii nr. 31/1990, așadar și la cele înființate în temeiul Codului civil. Sfera acestor servicii este limitată la anumite operațiuni. Astfel, prin furnizori de servicii pentru societăți și alte entități sau construcții juridice se înțelege orice persoană fizică sau juridică ce prestează cu titlu profesional oricare dintre următoarele servicii pentru terți:

1. constituie societăți sau alte persoane juridice;
2. exercită funcția de director ori administrator al unei societăți sau are calitatea de asociat al unei societăți de persoane sau al unei asocieri în participație ori o calitate similară în cadrul altor persoane juridice sau intermediază ca o altă persoană să exercite aceste funcții ori calități;
3. furnizează un sediu social, un domiciliu ales sau orice alt serviciu legat de o societate sau orice altă persoană juridică ori construcție juridică similară;
4. exercită calitatea de fiduciar într-o fiducie sau într-o construcție similară acesteia sau intermediază ca o altă persoană să exercite această calitate;
5. acționează sau intermediază ca o altă persoană să acționeze ca acționar pentru o persoană juridică, alta decât o societate ale cărei acțiuni sunt tranzacționate pe o piață reglementată care este supusă unor cerințe de publicitate în conformitate cu legislația Uniunii Europene sau cu standarde fixate la nivel internațional;